

Näringsutskottets betänkande

1981/82:1

över motion om ändrade regler för behörighet som elinstallatör

Ärendet

I motion 1980/81:1390 av Margareta Gard (m) och Gullan Lindblad (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär

1. ändrade regler för erhållande av installatörsbehörighet inom starkströmsområdet,
2. att ändring görs i innehållet i utbildningen för eltekniker i enlighet med vad i motionen anförts.

Utskottet har inhämtat yttrande i ärendet från statens industriverk. Av yttrandet framgår att motionen har diskuterats i verkets samrådsgrupp "Tillämpningsbestämmelser till elinstallatörsförordningen", i vilken grupp ingår företrädare för statens elektriska inspektion, konsumentverket, Elektriska arbetsgivareföreningen, Statsanställdas förbund, Svenska elektrikerförbundet, Svenska elverksföreningen, Sveriges arbetsledareförbund och Sveriges verkstadsförening. Skrivelser från två av dessa organisationer, Elektrikerförbundet och Arbetsledareförbundet, har fogats till yttrandet.

Gällande regler

Regler om behörighet att utföra elinstallationsarbeten har föreskrivits av regeringen genom elinstallatörsförordningen (1976:967). Med stöd av 17 § denna förordning har statens industriverk utfärdat kungörelsen (SIND FS 1976:2) med tillämpningsbestämmelser till elinstallatörsförordningen.

Elinstallatörsförordningen äger enligt 1 § tillämpning på utförande, ändring och reparation av elektrisk starkströmsanläggning, på anslutning av anordning som är avsedd att fast anslutas till starkströmsanläggning och på losskoppling av anordning som är fast ansluten till sådan anläggning (elinstallationsarbete). Industriverket kan meddela föreskrifter om att förordningen även gäller arbete på anordning som är avsedd att anslutas till starkströmsanläggning. Av tillämpningsbestämmelserna framgår (punkt 1.11) att förordningens bestämmelser om elinstallationsarbete även skall gälla bl. a. för tillverkning av anläggningsdel, avsedd att ingå i installation för starkström.

Enligt 4 § elinstallatörsförordningen meddelas behörighet för alla slag av elinstallationsarbeten med eller utan angivande av viss högsta systemspänning (allmän behörighet) eller för visst slag av sådant arbete (begränsad behörighet). Frågor om behörighet prövas av statens industriverk.

Allmän behörighet meddelas den som uppfyller fordringarna i fråga om

utbildning och praktik enligt 6 och 7 §§ elinstallatörsförordningen. Utbildning för erhållande av allmän behörighet skall, framgår av 6 §, den anses ha som – enligt de närmare föreskrifter som industriverket meddelar i fråga om betyg och utbildningens inriktning och omfattning – har genomgått 1. teknisk högskola, 2. gymnasieskola, 3. kurs för behörighet som elinstallatör, 4. utbildning avslutad med särskild prövning vilken visar kunskaper som svarar mot sådan kurs eller 5. annan utbildning som kan anses i huvudsak likvärdig med utbildning som anges under 1–3. I fråga om praktiktid föreskrivs i 7 § tre år för den som har genomgått högskoleutbildning eller i huvudsak likvärdig utbildning, fem år för den som genomgått gymnasieskolans fyraåriga utbildning eller i huvudsak likvärdig utbildning samt sex år för den som har genomgått annan utbildning som anges i 6 §.

Närmare bestämmelser om utbildning och praktik för allmän behörighet finns i tillämpningsbestämmelserna avsnitt 3 och 4.

Enligt 8 § elinstallatörsförordningen ankommer det på industriverket att meddela föreskrifter om fordringar för erhållande av *begränsad behörighet*. Regler härom finns i tillämpningsbestämmelserna avsnitt 5.

Motionen

Motionärerna knyter an till föreskriften i punkt 1.11 i statens industriverks tillämpningsbestämmelser (SIND FS 1976:2) till elinstallatörsförordningen att förordningens bestämmelser om elinstallationsarbete skall gälla även "för tillverkning av anläggningsdel, avsedd att ingå i installation för starkström". De anför att den tillverkande industrin har svårigheter att rekrytera erforderlig personal med installationsbehörighet för detta arbete. Praktiktiden för personal med högskole- eller gymnasieutbildning är enligt motionärerna för lång. Innehörden av förslagen i motionen synes vara att den praktik som nu krävs för att högskoleingenjörer och gymnasieingenjörer skall få allmän behörighet skulle ersättas med dels studier av industriverkets starkströmsföreskrifter och avslutande skriftlig examen, dels laborationer. Utbildningen kan enligt motionärerna ingå som en del av eller ett tillägg till den nuvarande högskole- och gymnasieutbildningen.

Remissyttrande

Statens industriverk avstyrker motionen och hänvisar bl. a. till att verkets samrådsgrupp "Tillämpningsbestämmelser till elinstallatörsförordningen" enhälligt har motsatt sig de i motionen begärda ändringarna av reglerna för behörighet som elinstallatör.

När motionärerna påtalar svårigheterna att rekrytera önskad ingenjörspersonal med behörighet som elinstallatör till tillverkningsindustrin synes de avse allmän behörighet som elinstallatör, uttalar verket. Sådana svårigheter torde i de flesta fall kunna undvikas om ingenjörerna ansökte om begränsad

behörighet. För att få begränsad behörighet behöver högskole- och gymnasieingenjörer ha minst två års praktik avseende de arbetsuppgifter behörigheten skall omfatta.

Möjligheten att söka sådan begränsad behörighet regleras i industriverkets tillämpningskungörelse punkt 5. 4. Verket överväger, sägs det vidare i yttrandet, att vid pågående översyn av denna kungörelse göra ett tillägg till punkt 5. 4 så att det klart framgår att begränsad behörighet kan meddelas för de förmonteringsarbeten som omfattas av avsnitt 1. 11 av tillämpningskungörelsen.

De studier som föreslås i motionen ingår enligt industriverket redan i den utbildning som enligt gällande regler fordras för allmän behörighet. En utvidgning av de laborativa avsnitten till att motsvara tre års praktik för högskoleingenjörer är av uppenbara praktiska och ekonomiska skäl ej möjlig att genomföra, anför verket vidare.

Avslutningsvis uttalar industriverket att motionärernas förslag om ändring av behörighetsreglerna innebär att högskoleingenjörer och gymnasieingenjörer skulle få allmän behörighet utan att ha någon praktisk arbetslivserfarenhet från de arbeten behörigheten omfattar. Verket motsätter sig bestämt att sådana regler införs.

Utskottet

I motion 1980/81:1390 föreslås att riksdagen skall begära att villkoren för erhållande av installatörsbhörighet inom starkströmsområdet mjukas upp. Enligt förslaget bör kraven på praktik minskas och ersättas med vissa utbildningsmoment. Bakgrunden till förslaget är enligt motionärerna svårigheter att rekrytera behörig personal till den industri som utför vissa förmonteringsarbeten på elområdet.

Regler om behörighet att utföra elinstallationsarbeten finns i den av regeringen utfärdade elinstallatörsförordningen (1976:967). Tillämpningsbestämmelser har utfärdats av statens industriverk (SIND FS 1976:2). En redogörelse för innebörden av här aktuella bestämmelser har lämnats i det föregående.

Motionärerna tycks, som statens industriverk framhåller, syfta till en ändring av reglerna för s. k. allmän behörighet som elinstallatör. Ett genomförande av förslaget skulle innebära att högskole- och gymnasieingenjörer skulle kunna få allmän behörighet utan att ha någon praktisk erfarenhet från de arbeten behörigheten omfattar, uttalar verket. De rekryteringssvårigheter som motionärerna pekar på torde emellertid enligt verket kunna undvikas om gällande möjligheter att ansöka om s. k. begränsad behörighet utnyttjas. Verket överväger att göra ett tillägg till tillämpningsbestämmelserna så att dessa möjligheter framgår klarare. Industriverket motsätter sig bestämt att motionärernas förslag genomförs.

Av industriverkets yttrande framgår att motionen har diskuterats i verkets

samrådsgrupp "Tillämpningsbestämmelser till elinstallatörsförordningen". Gruppen, i vilken ingår företrädare för statens elektriska inspektion, konsumentverket, Svenska elverksföreningen samt berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, har enhälligt motsatt sig de i motionen begärda ändringarna. Med hänvisning till vad industriverket har anfört om möjligheterna att meddela begränsad behörighet för elinstallationsarbeten avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1980/81:1390.

Stockholm den 27 oktober 1981

På näringsutskottets vägnar

INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Erik Hovhammar (m), Hugo Bengtsson (s), Sven Andersson (fp), Nils Erik Wååg (s), Margaretha af Ugglas (m), Lilly Hansson (s), Birgitta Hambræus (c), Thage Peterson (s), Tage Adolfsson (m), Lennart Pettersson (s), Bengt Sjönell (c), Rune Jonsson (s) och Christer Eirefelt (fp).